

202
10

ФЪЛДНЧ БРДЬ.

СИРВА, ФЪЛДНЧ

ЧЛДНЧ СИРВА

в рисунках

1906

83899

ՀԱՅ ՔՅՈՒՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՊԻԿ ԵՐԳԵՐԻ

ԴՐԱՄ ԳՐԻ ԱՐԺԱԿԱՆ ԲԻ ԴԱՏԱՎԱՐԻ ՎՐԱ

ԿՈՄԻՏԱՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԵՐԳԵՐԻ ԽՈՐԱԿ

LA LYRE ARMÉNIENNE

RECUEIL DE CHANSONS RUSTIQUES

TRANSCRITES ET HARMONISÉES

PAR

KOMITAS WARDAPET.

ՀԱՅ

Traduction française des paroles

ՀԱՅ

ARCHAG TCHOBANIAN.

Prix : 10 francs net
4 Rubles

Les droits d'édition et de reproduction, à l'exception et d'importance réservée, sont réservés
à l'éditeur à Genève, à Norvège et à Paris.

PARIS, E. DEMETS,
ÉDITEUR DE MUSIQUE
2 rue de Louvois. (Ve Arr.)

X914

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Հայ գեղջուկն իր երգեցն ասում է միաձայն
և առանց նուագարանի: Քաղաքացի հայն իր գեղ-
ջուկ եղբօր պարզ, բայց շատ ինքնատիպ եղանակ-
ներին քիչ է ծանօթ և նուիրուած է, գրեթէ բա-
ցառապէս, եւրոպական երաժշտութեան ուսման:
Երգերի այս հաւաքածուն հրատարակում ենք,
որպէս զի հայ քաղաքացին ու երգասէր եւրոպացին
ծանօթանան հայ շինական երաժշտութեան:

Մենք գրի ենք առել այս եղանակները հայ
գեղջուկի բերանիցն անձամբ այնպէս, ինչպէս եր-
գում են գիւղերում:

Դաշնակելու ժամանակ հոգ տարանք, որ պա-
հենք ինքնուրոյն բնաւորութիւն ունեցող և զուտ
ազգային դրոշմ կըող հայ գիւղական եղանակների
ոճն ու ոգին:

Շուտով հրատարակելու ենք մի գիտական
երկասիրութիւն մեր ժողովրդական երաժշտու-
թեան մասին:

Avant - propos.

Les paysans arméniens chantent leurs chansons à l'unisson et sans accompagnement d'instruments. Les Arméniens des villes connaissent peu l'art simple, mais éminemment original, de leurs compatriotes rustiques et se consacrent presque exclusivement à l'étude de la musique européenne. Nous publions ce recueil de chansons pour faire connaître à nos compatriotes des villes, ainsi qu'aux mélomanes européens, la musique rustique arménienne.

Nous avons personnellement transcrit ces mélodies, tel que les paysans les chantent dans les villages.

Dans l'harmonisation, nous avons eu le constant souci de maintenir le caractère et le style de cet art particulier, que se revèle dans les mélodies rustiques arméniennes et qui porte un cachet nettement national.

Nous comptons publier prochainement un ouvrage scientifique sur la musique populaire de notre pays.

Առ այժմ տալիս ենք մի քանի նմուշ միայն
մեր ժողովրդական եղանակներից: Բայց, երգելը
դիւրացնելու համար, կարեոր դատեցինք ինչ ինչ
զործնական բաներ ասել:

ա). Հայ ժողովրդական երաժշտութեան մէջ չեշտն
ու ամանակն իրարուց անկախ են. ուստի այս
երգերն ասելու է հետեւելով բառերին և խազերի
վերայ դրուած նիշերին և ոչ թէ արևմտեան երա-
ժտութեան շեշտական օրէնքներին:

բ). Բանալիքի մօտ դրուած կիսվար ու կիսվեր
նիշերն ամբողջ եղանակին են պատկանում:

գ). Պէտք է երգել սերտ կապով, քնքոյշ, խա-
ղաղ, ազդու և ձայնն առանց սահեցնելու:

դ). Տըռհակները և ցոյց են տալի
միայն տաղաչափական միութիւն և ոտք:

Pour le moment, nous n'avons en vue que de donner quelques spécimens de ces mélodies populaires. Mais pour faciliter l'exécution fidèle de cette musique, nous croyons nécessaire de préciser quelques détails techniques :

- a) Dans la musique populaire arménienne, l'accent et le temps sont absolument indépendants l'un de l'autre; il faut donc chanter ces chansons en se guidant seulement par les paroles et par les signes indiqués sur les notes, et non point en suivant les règles de l'accent de la musique occidentale.
- b) Les bémols et les dièses qui sont mis près de la clef, se rapportent à l'ensemble de la mélodie.
- c) Il faut chanter ces chansons *très lié, doux, calme, expressif* et sans *port de voix*.
- d) Les barres et n'indiquent que l'unité et le pied de la mesure.

Յայտնում ենք սրտագին շնորհակալութիւն
Փարիզի Հայկական Միութեան, որ ինքնայօժար
ձեռնորու եղաւ մեզ “Հայ Քնարի” այս առաջին
պլակը հրատարակելու:

ԿՈՄԻՏԱՍԱՆ ՎՈՐԴԱՊԵՏ.

Nous exprimons nos remerciements les plus cordiaux à *l'Union Arménienne de Paris*, qui a bien voulu nous aider à faire paraître ce premier fascicule de la „Lyre arménienne“.

Komitas Wardapet.

ՑԱՆԿ.

Nº		էջ
1.	Հով արէք	6
2.	Հաբրբան	10
3.	Երկինքըն ամպել է	15
4.	Անտունի	17
5.	Իմ չինարի եարը	21
6.a.	Գարուն ա (մեղեղ)	24
6.b.	Գարուն ա (խմբեղ)	26
7.	Գութաներգ	28
8.	Անձրևն եկաւ	31
9.	Ուրերի զըրով զընաց	34
10.	Երի, երի, երի ջան	37
11.	Լուսակն անուշ	40
12.	Շողեր ջան	42

Index.

Nº		Page.
1.	Soufflez une brise	6
2.	Idylle rustique	10
3.	Le ciel est couvert	15
4.	Chant d'émigré	17
5.	Le soleil s'est levé	21
6.a.	C'est le printemps (solo)	24
6.b.	C'est le printemps (chœur)	26
7.	Chant de labour	28
8.	La pluie fait tomber	31
9.	Mon aimé est parti	34
10.	Cette nuit j'ai vu	37
11.	Nocturne	40
12.	Choghère	42

ՀՈՎ ԱՐԵՔ

Soufflez une brise

N° 1.Moderato. $\text{J} = 60.$

Canto.

Canto. $\frac{3}{4}$

Piano. $\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$

p
f

p
f

p
f

mf

p

f

p

fff

fff

Più mosso. ♩ = 72

p

pp

mf

p

mf decresc.

p

p

ppp

lyrics: *Иш - тар - - - ти н - тар - ма н - - - и на м:*

A musical score page featuring five staves of music. The top staff uses a soprano clef and includes lyrics: "u'f - - u'f'r'f, - u'f - - u'f'r'f, - f'h q'hz q'nq - w - - - - - f'p". The second staff uses a bass clef and has dynamics: "mf ff p". The third staff continues the soprano line with lyrics: "w - - wap - wñ - - - dph - phw - ph, dnq - w - - - - - f'p". The fourth staff has dynamics: "mf ff p". The bottom staff uses a bass clef and has dynamics: "mp". The score concludes with a final staff showing a "diminuendo" and dynamics: "pp pp ppp".

ՀՈՎ ԱՐԵՔ

Հով արեք, սարե՛ր ջան, հով արեք,
իմ դարդին դարման արեք:-
Սարերը հով չեն անում,
իմ դարդին դարման անում:

Ամպե՛ր, ամպե՛ր, մի քիչ զով արեք,
Կարար անձրկ թափեք, ծով արեք.
Գէշ մարդու օր-արերը
Սև հողի տակով արեք:

Հով արեք, ամպե՛ր ջան, հով արեք,
իմ դարդին դարման արեք:-
Ամպերը հով չեն անում,
իմ դարդին դարման անում:

Սարե՛ր, ծովե՛ր, դաշտե՛ր ու ջլլե՛ր,
Մարման-մարմանդ վազող աղբիւնե՛ր,
Մի վեր կացեք, իմացեք,
Տեսէք իմ սըլտի ցաւեր:

Հով արեք, սարե՛ր ջան, հով արեք,
իմ դարդին դարման արեք:
Սարերը հով չեն անում,
իմ դարդին դարման անում:

Soufflez une brise,

Soufflez une brise, montagnes amies, soufflez une brise,
Portez remède à ma peine.
Les montagnes ne soufflent pas de brise,
Elles ne portent pas remède à ma peine.

Nuages, nuages, faites un peu de fraîcheur,
Laissez tomber une pluie abondante;
Ensevelissez sous la terre noire
La vie des méchants.

Soufflez une brise, montagnes amies, soufflez une brise,
Portez remède à ma peine.
Les montagnes ne soufflent pas de brise,
Elles ne portent pas remède à ma peine.

Montagnes amies, plaines et eaux,
Sources qui coulez doucement,
Ecoutez-moi un peu,
Voyez les douleurs de mon cœur.

Soufflez une brise, montagnes amies, soufflez une brise,
Portez remède à ma peine.
Les montagnes ne soufflent pas de brise,
Elles ne portent pas remède à ma peine.

zulffelun

Idylle rustique

N° 2.

Allegretto. $\text{♩} = 100.$

Soprano.

Tenor.

Piano.

mf

Ակ իւմ—սի - ըածն ինձ չի—տայ, — Աս - տը - ծու կերն ե - րե - սին:

mf cresc. *>p* *>p* *>p* *>p*

mf

Ակ իւմ—սի - ըածն ինձ չի—տայ, — Աս - տը - ծու կերն ե - րե - սին:

mf cresc. *>p* *>p* *>p* *>p* *p decresc.*

pp dolce

Չա - թըր - թան: *p* Աա - րի թըր - թըն - ջուկ թա - զա,

mf con fuoco

Չա - նէ, ջան:

pp *mf f p* *pp dolce* *mp*

p

Մեղմ ու շա - քար քեզ մա - զա. ինձ պէս նա - զա - նի աղ - ջիկ -

pp *mp* *più dolce*

Քեզ պէս տը - դին ո՞նց սա - զայ: ինձ պէս - նա - զա - նի - աղ - ջիկ -

pp *decresc.*

1. 2. 3. 4.

Քեզ պէս - տը - դին - ո՞նց սա - զայ: իմ մօր - գո - վա - կան փե - սայ:

1. 2. 3. 4.

ppp *ppp*

ՀԱՅԸՐԹԱՆ

Idylle rustique.

Տղայ. Սիրել եմ սերն երեսին,
Անժաւամ թերն երեսին.
Ով իմ սիրածն ինձ չի տայ,
Ասողծու կերն երեսին:

Le jeune homme.
Celle que j'aime est toute pure,
Elle est comme l'immortelle que nul n'a touchée.
Ceux qui ne me donneront pas ma bien-aimée,
Que la gale de Dieu leur ronge le visage.

Աղջիկ. Սարի թըլթընջուկ թազա,
Մեղը ու շաքար քեզ մազա.
Ինչ պէս նազանի աղջիկ
Քեզ պէս տըղին ո՞նց սազայ:

La jeune fille.
Tu es une verte oseille des montagnes.
Que le sucre et le miel te servent de victuailles.
Une fille délicate comme moi
Peut-elle convenir à un garçon comme toi?

Տղայ. Պլատիկ աղջիկ, համ ունիս,
Զորեքդիմաց ծամ ունիս.
Խուճիկ-մուճիկ մի անի,
Ինձ առնելու կամ ունիս:

Le jeune homme.
Petite fille, tu es savoureuse;
Tes cheveux pendent en quatre nattes.
Ne fais pas des manières,
Tu veux bien m'épouser.

Աղջիկ. Գութանըդ հոլա, հոլա,
Գութանիդ տակը քոլ ա.
Քանի գըժութիւն անես,
Քեզի առնողը տոլ ա:

La jeune fille.
Fais marcher ta charrue.
La terre que tu laboures est broussailleuse.
Tant que tu feras des folies,
Celle qui t'épousera sera bien insensée.

Sqawj. Զեր տամ տակին վար կանեմ,
Զար ագռաւին քար կանեմ.
Թող իմ սիլածն ինձի տան,
Գլժութիւնը թարկ անեմ:

Աղջիկ. Ճուրը իր ճամբով կերթայ,
Ցողածը վարդի թերթ ա .
Ինձ սիլող կըտրին տըղէն
Հազարի մէջ մի բերդ ա :

Sqawj. Բուսել ես բաղի միջին,
Շամամի թաղի միջին.
Կիշր ցերեկ միալար,
Դու ես իմ խաղի միջին:

Աղջիկ. Աշուղի պէս խաղ ասա,
Բըլբուլի պէս տաղ ասա.
Ինչքան որ գովես՝ արժեմ,
Իմ մօր գովական փեսայ:

Le jeune homme.

Je laboure la terre devant votre maison,
Je jette la pierre au méchant corbeau.
Qu'on me donne celle que j'aime,
Je cesserai d'être fou.

La jeune fille.

L'eau suit son chemin,
Elle arrose des rosiers.
Le beau jouvenceau qui m'aime
Est une forteresse unique entre mille.

Le jeune homme.

Tu as fleuri dans le verger,
Dans le carré des *chamams* (1).
Nuit et jour,
Tu es le seul sujet de mes chansons.

La jeune fille.

Chante des chansons comme un *achough* (2);
Chante des cantiques comme le rossignol.
Je mérite les louanges que tu me donnes;
Tu seras le gendre de ma mère.

(1) Petit melon parfumé.

(2) Chanteur populaire.

ԵՐԿԻՆՔԸՆ ԱՄՊԵԼ է

Le ciel est couvert

Nº3.

Allegretto dolce. $\text{♩} = 66$.

Canto.

Piano.

Canto.

Piano.

ԵՐԿԻՆՔԸՆ ԱՄՊԵԼ Է

Երկինքըն ամպել է,
Ի՞նչ անուշ թռն է.
Գամ դըւնէն անցնիւ
Հոգեակըն հոն է:

Երկինքըն ամպել է,
Գետինը թաց է.
Եալըս քընել է,
Երեսը բաց է:

Երկինքըն ամպել է,
Ի՞նչ անուշ երակ.
Սըստիս մէջ լըցաւ
Մի բուռը կըրակ:

Երկինքըն ամպել է,
Գետինը շաղելով.
Ես քեզ սիրել եմ
Անուշ խաղերով:

Երկինքըն ամպել է,
Գետինը մութ է.
Ես քեզ ուզել եմ
Թող ասեմ՝ սուս է:

Շորդը դու, շեկիկ եար,
Տեսինը դու ումն ես.
Իրաւ եմ ասում՝
Դու իմ սըստումն ես:

Le ciel est couvert.

Le ciel est couvert de nuages;
Quelle douce ondée!
Je vais passer devant la porte;
Ma petite âme est là.

Le ciel est couvert de nuages,
La terre est trempée;
Mon aimée dort,
Le visage découvert.

Le ciel est couvert de nuages,
Quelle douce pluie!
Une poignée de feu
Tomba dans mon cœur.

Le ciel est couvert de nuages,
La terre luit, humide;
Je t'ai dit mon amour
En de douces chansons.

Le ciel est couvert de nuages,
La terre est sombre.
J'ai demandé ta main;
Qu'on dise si je mens.

Passe à pas cadencés, blonde bien-aimée!
Que je sache à qui tu appartiens.
Je te dis bien vrai,
Tu appartiens à mon cœur.

ԱՆՏՈՒՆԻ

Chant d'émigré

Nº 4.

Largo ad libitum. $\text{J} = 58$

Canto.

mf *p* *pp*

1. Ալիր - աղըն նը - ման
2. Ակ ծով մ'հմ տե - - - սե, -

Piano.

mf *p* *f* *mf*

mp *>p* *>p*

Էս փը - լած տը - ներ, -
սիս - տակն էր բո - - - լոր -

cresc.

d *

stretto

mf *f* *a tempo* *pp*

կո-տրեր գե - րան - ներ, խախ - տեր - է ար - ներ.
Ա - լին կը - զար - ներ, չը խառ - նի յի - բոր.

decresc. *p* *pp*

Reed. *

mf *ff*

Բուն պի - տի դը - նեն
էն ո՞լն է տե - սե մէջ վայ - րի հաւ - քեր.
մէկ ծովն երկ - թա - ւոր.

mf *p* *ff* *cresc.* *sf*

Reed. * *Reed.* * *Reed.* *

p accelerando *rallentando* *espirando*

Եր - թամ' ձի թա - լեմ էն ել - ման
Ան - տու - նի սիրտն է պըղ - տոր ու մո - լոր:

pp *ppp*

Reed. *

p a tempo

rallentando

espirando

l_L - n_hu' a_pu' - n_h - pu' a_m - q_b - pu' - - - g_pu' - - - k_bu'

u_tu, t_u k_b u_tu' u_tu' u_tu - u_tu' u_tu - - - u_tu - - - u_tu:

>pp

pp

ppp

f cresc.

più f

decrec.

pp

ff

f rinforzato

ped.

p espirando

diminuendo

ppp

ԱՆՏՈՒՆԻ

Սիրտըս նըման է էն փըլած ալներ,-
Կոտրեր գերաններ, խախտեր է սըներ.
Թուն պիտի դըմեն մէջ վայրի հաւքեր.
Երթամ՝ ծի թալեմ էն ելման գետեր.
Ըլնիմ ծըկներու ձագերացըն կեր:

Այս, առ լա՞ց ալնաւեր:

Սև ծով մ'եմ տեսե, սիպտակն էր բոլոր.
Ալին կը զարներ, չէր խառնի յիլոր.
Էն ո՞րն է տեսե մէկ ծովն ելկթաւոր,-
Անոռունի սիրտն է պըղտոր ու մոլոր:
Ա՞ն, իսկի մի՞լիք սըրտիկ սեաւոր:

Այս, առ լա՞ց ալնաւեր:

Chant d'émigré

Mon cœur est pareil aux maisons en ruine,
Les poutres sont brisées, les piliers détachés;
Les oiseaux sauvages y doivent faire leur nid.
Je vais aller me jeter dans les fleuves grossis,
Devenir la pâture des petits poissons.

Oh! pauvre enfant qui n'as plus de maison!

J'ai vu une mer noire, tout autour c'était blanc;
Les vagues s'agitaient, sans mêler le blanc avec le noir.
Qui a vu une seule mer ayant deux aspects?
Le cœur de l'émigré est troublé, égaré.
Je vous souhaite de n'avoir jamais le cœur en deuil.

Oh! pauvre enfant qui n'as plus de maison!

ԻՄ ԶԻՆԱՐԻ ԵԱՐԸ

Le soleil s'est levé

Nº 5.

Allegretto con amabilitâ. ♩ = 72.

Canto.

Piano.

h - լա չար ոըր - տով ե - լաւ: Դար դի - ման — եա - - - լը:

Soprani.

հմ չի - նա - րի եա - - լը, հմ չի - նա - րի — եա - - լը.

Alti.

Tenori.

Bassi.

հմ չի - նա - րի եա - - լը, գո - - վա - կան — եա - - լը:

հմ եա - - լը, գո - վա - կան եա - - լը:

հմ չի - նա - րի եա - - լը, գո - վա - կան — եա - - լը:

հմ եա - - լը, գո - վա - կան եա - - լը:

ԻՄ ԶԻՆԱՐԻ ԵԱՐԸ

Ալև թըւվըւով ելաւ,
իմ չինարի եարը,
 Մեր բանը կըւռուով ելաւ.
Դարդիման եարը.
 Թըշնամու որդին մեռնի,
իմ չինարի եարը,
 Իրա չար սըտով ելաւ:
Դարդիման եարը:
իմ չինարի եարը,
իմ չինարի եարը.
իմ չինարի եարը,
Դովական եարը:

Ճըրագը վաւայ, վաւայ,
 Հօր հետ վատամարդ դաւայ,
 Մէր ու աղքէր թող տըւի,
 Ես իմ սիրածին առայ:

Քարափի ծէրին կանչի,
 Թող թըշնամին ամանչի.
 Արկիւ մեռնեմ, եար չան,
 Զինարի պէս կանանչի:

Le soleil s'est levé....

Le soleil s'est levé au milieu des nuages.
Mon bien-aimé grand comme un platane!
 Notre union s'est faite au milieu de disputes.
Mon tendre bien-aimé!
 Que notre ennemi perde son fils!
Mon bien-aimé grand comme un platane!
 C'est son cœur mauvais qui fut cause des disputes.
Mon tendre bien-aimé!
Mon bien-aimé grand comme un platane!
Mon bien-aimé grand comme un platane!
Mon bien-aimé grand comme un platane!
Mon bien-aimé digne de louanges!

J'ai brûlé, brûlé comme une lampe.
 Je me suis brouillé avec mon père.
 J'ai quitté mère et frère,
 J'ai épousé celui que j'aimais.

Crie au sommet du rocher;
 Que l'ennemi soit confondu!
 O bien-aimé! que je meure pour ta jeunesse!
 Verdoie comme un platane!

ԳԱՐՈՒՆ Ա.

C'est le printemps

Nº 6a

Lento. ♩ = 40.

Canto.

Piano.

իւմ - բուն ա, անւն ա - սից ա - սս - բել,
հւ - եարն իւն - նից ա - սս - նել.

վայ, լէ, լէ, նայ, վայ, լէ, լէ, եար, վայ, լէ, լէ, նայ, վայ, լէ, լէ, եար.

վայ, լէ, լէ, նայ, վայ, լէ, լէ, եար, վայ, լէ, լէ, նայ, վայ, լէ, լէ, եար.

p *3 cresc.* *p* *3 decresc.* *p* *3 cresc.* *p* *3 decresc.*

Ped. * Ped. * Ped. * Ped. * Ped. *

mf *f* *p* *pp*

qwj, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b:
zwp ————— mwp - - - qn ————— l^b - - - qnl^b:

p *morendo*

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

mf *f* *p* *f* *p*

qwj, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b,
ll^b, ————— zwp ————— llwj, ————— qwl^b, ————— wj ————— bwp,

pp *cresc.* *decresc.* *cresc.* *decresc.*

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

p *mf* *pp*

qwj, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b, ————— l^b:

pp *morendo*

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

ppp

C'est le printemps

Nº 6b

pp *p* *pp*

2 Soprani.

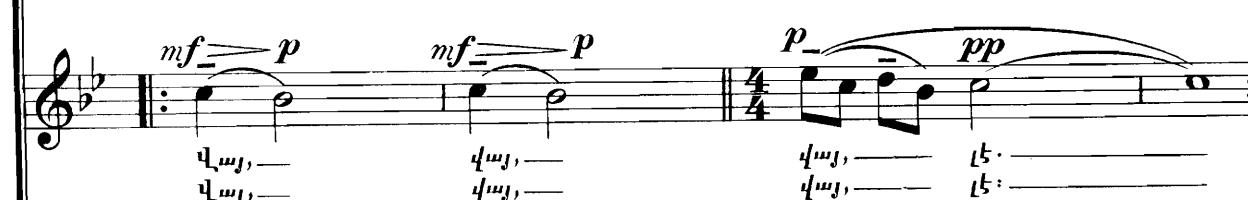
2 Altis.

2 Tenori.

Soprani.

Altis.

Tenori I.

Tenori II.

Bassi I.

Bassi II.

ԳԱՐՈՒՆ Ա.

Քարուն ա, ձուն ա արել,

զայ, լէ, լէ, զայ, լէ, լէ,
զայ, լէ, լէ, լէ, լէ.

Իմ եալն ինձնից ա սառել:

Ա՛խ, չորհայ, զախ, այ եալ,
չալ մարդու լեզուն:

Քամին փըշում ա պաղ պաղ,

Լերդ ու թոքս անում ա դաղ:

Եալ, ինձ բէմուբատ արիր:

Սէլլդ ինձնէ զար արիր:

C'est le printemps....

C'est le printemps, et il neige!

Vai lé lé lé Vai lé lé!

Vai lé lé lé lé!

Mon bien-aimé s'est refroidi de moi!

Ah! quelle se dessèche, ô bien-aimé! hélas!

Quelle se dessèche, la langue des méchants!

Le vent souffle, un vent glacé;

Il me brûle le foie et les poumons.

Bien-aimé, tu as brisé mon rêve,

Tu m'as retiré ton amour.

ԳՈՒԹԱՆԵՐԳ

Chant de labour

Nº7.

Lento. $\text{♩} = 46.$

Soprani.

mf

12/8

Զիզ տու, — քա - շի, — այ - ե - զը, ա - րա, հօ՛ —
Աս - տուած պա - հէ — քու - տէ - լը, ա - րա, հօ՛ —

12/8

Զիզ տու, — քա - շի, — այ - ե - զը, ա - րա, հօ՛, ա - րա, հօ՛ —
Աս - տուած պա - հէ — քու - տէ - լը, ա - րա, հօ՛, ա - րա, հօ՛ —

12/8

Զիզ տու, — քա - շի, — այ ե - զը, —
Աս - տուած պա - հէ — քու տէ - լը, —

12/8

Զիզ տու, — քա - շի, — այ ե - զը, հօ՛, ա - րա, հօ՛, —
Աս - տուած պա - հէ — քու տէ - լը, հօ՛, ա - րա, հօ՛, —

Alt.

Tenori.

Bassi.

p

հօ՛, — այ, լու - ծըդ մա - շի, այ ե - զը, ա - րա,
հօ՛, Սինն էլ տա - շի, այ ե - զը, ա - րա,

ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛.

ա - րա, հօ՛, ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛.

p

ա - րա, հօ՛, լու - ծըդ մա - շի, այ ե - զը, ա - րա,
ա - րա, Սինն էլ տա - շի, այ ե - զը, ա - րա, ա - րա, հօ՛,

հօ՛, ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛.

p

հօ՛, ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛. ա - րա, հօ՛.

hó, mó, má - pia, hó, mó,

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

má - pia, hó, mó, má - pia, hó, mó:

ԳՈՒԹԱՆԵՐԻ

Զիգ տու, քաշի, այ եզը,
Արա, հօ՛, հօ՛, ա'րա, հօ՛.
Լուծըդ մաշի, այ եզը.
Արա, հօ՛, հօ՛, ա'րա, հօ՛:
Աստուած պահէ քու տէրը,
Արա, հօ՛, հօ՛, ա'րա, հօ՛:
Մինն էլ տաշի, այ եզը :
Արա, հօ՛, հօ՛, ա'րա, հօ՛:

Մեր գութանը օդած ա,
Եզանց ուսը հօթած ա.
Վարէ վարը, այ գութան,
Հազիւ խովը զօդած ա:

Շողքըն ընկաւ ծըմակին,
Աստուած կը տայ մըշակին.
Սուր գութանը ծիր գընաց,
Տէլ-մըշակը քամակին:

Սերմէ՛, սերմէ՛, այ մըշակ,
Սնւրը ա, սիւրը ա քու փեշակ.
Մինը հազար տուր, Աստուած,
Քիզ ձէն կը տան տէլ-մըշակ:

Chant de labour....

Tire, tire, ô bœuf!
Ara ho ho ara ho!
 Use ton collier, ô bœuf!
Ara ho ho ara ho!
 Que Dieu garde ton maître!
Ara ho ho ara ho!
 Il t'en donnera un tout neuf.
Ara ho ho ara ho!

Notre charrue est apprêtée;
 L'épaule des bœufs est huilée.
 Laboure la terre, ô charrue;
 Le soc vient d'être attaché.

Les rayons du soleil tombent dans les sombres vallées;
 Dieu récompense le laboureur;
 La charrue pointue marche dans le sillon,
 Suivie par le maître et les serviteurs.

Seme, sème, ô laboureur!
 Ton œuvre est sainte.
 Dieu, donne mille pour un!
 Maître et serviteurs t'en conjurent.

ԱՆՁՐԵՒՆ ԵԿԱՒ

La pluie fait tomber

Nº8.

Allegretto amabile. ♩ = 100.

Soprani (Solo) *mf*

Անձրեւն Եկաւ
Հը - - - ձրեւն ե - կաւ
Հը - - - բէս ե - կաւ
Հա - - - դա - լէս,
իմ - - - աղ - բէս,

Alti. *pp*

Tenori I. *pp*

Ան - ձրեւն
Հը - բէս
Հա - դա - լէս,
իմ - աղ - բէս,

Tenori II. *pp*

Ան - ձրեւն
Հը - բէս
Հա - դա - լէս,
իմ - աղ - բէս,

Bassi I. *pp*

Ան - ձրեւն
Հը - բէս
Հա - դա - լէս,
իմ - աղ - բէս,

Bassi II. *pp*

Ան - ձրեւն
Հը - բէս
Հա - դա - լէս,
իմ - աղ - բէս,

mf

Ալ - - ձին
տա - - կին

pp

Ու - - սու
ահ - - պկ
ին - - լէն.
ին - - զա - - լէն.

pp

Ու - - սու
ահ - - պկ
ին - - լէն.
ին - - զա - - լէն.

pp

Ու - - սու
ահ - - պկ
ին - - լէն.
ին - - զա - - լէն.

pp

Ու - - սու
ահ - - պկ
ին - - լէն.
ին - - զա - - լէն.

Tutti

pp

Վայ, լե, լե.
Վայ, լե, լե.

pp

Վայ, լե, լե.

pp

Վայ, լե, լե.

p

Վայ, լե, լե.

mf

Վայ, լե, լե.

ԱՆՁՐԵԻՆ ԵԿԱՒ

Անձրեան եկաւ չաղալէն,
Ուռու տեղեւ դողալէն.

Վայ, լէ, լէ, լէ՛, լէ՛, լէ,
լէ, լէ՛, լէ՛, լէ, լէ՛.

Հըրէս եկաւ իմ աղբէր,
Աւ ծին ասկին խաղալէն:

Վայ, լէ, լէ, լէ՛, լէ՛, լէ,
լէ, լէ՛, լէ՛, լէ, լէ՛:

Դէմ աղօթրան խաչ անեմ,
Թլլնամու դէմ չանչ անեմ.
Զեռըս զըցեմ վըզովը,
Մի երեսը պաչ անեմ:

Խալիչէքը փըռել եմ,
Խախուն բարձեր դըրել եմ.
Թառլան ջան, քեզ ուտելու
Սեր, կարագ հազըրել եմ.

Տապկած հաւի ճուտ բերեմ,
Ոչխարի մածուն մերեմ.
Որ գիտենաս, անուշ ջան,
Թէ քեզ սըրտով կը սիրեմ:

Ղուշ մի՛ դաւնայ թևաւոր.
Դու խաղ կանչի ճեաւոր.
Եարաբ, կըլմի՞ էն օրը,
Որ զաս մեր տուն թազաւոր:

La pluie fait tomber....

La pluie fait tomber ses eaux miroitantes,
Les feuilles du saule frémissent;

Vai lé lé lé lé lé!

lé lé lé lé lé!

Voici mon frère qui arrive,
Sur son fougueux cheval rouge.

Vai lé lé lé lé lé!

lé lé lé lé lé!

Je vais me signer, tourné vers l'aurore;
Je vais, d'un geste, chasser l'ennemi;
Je vais enlacer de mes bras le cou du bien-aimé,
Je vais lui embrasser les joues.

J'ai étalé les tapis,
J'ai rangé les coussins bigarrés;
Mon robuste amoureux, j'ai préparé pour toi
De la crème et du beurre à manger.

J'apporterai un poulet rôti,
Je ferai du *madzoun* (1) avec du lait de brebis,
Pour que tu saches, doux bien-aimé,
Que je t'aime de tout cœur.

Ne deviens pas un oiseau ailé.
Chante une chanson harmonieuse.
Mon Dieu, ce jour viendra-t-il
Où tu entreras, roi, (2) dans notre maison?

(1) Lait caillé.

(2) En Arménie, on appelle „roi“ le nouveau marié, et „reine“, la mariée.

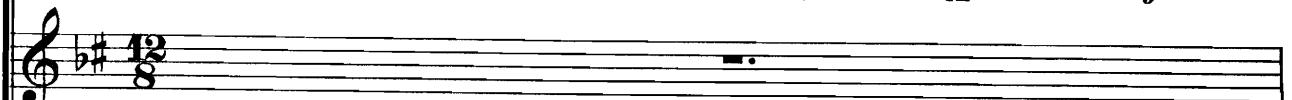
ՍԱՐԵԲԻ ՎՃՐՈՎ ԳՆԱՑ

Mon aimé est parti

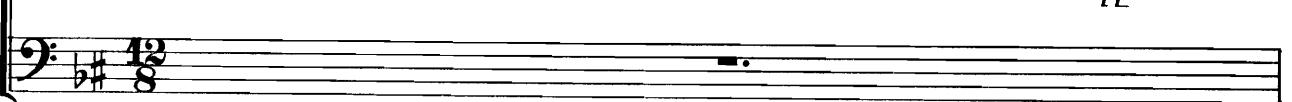
Nº 9.

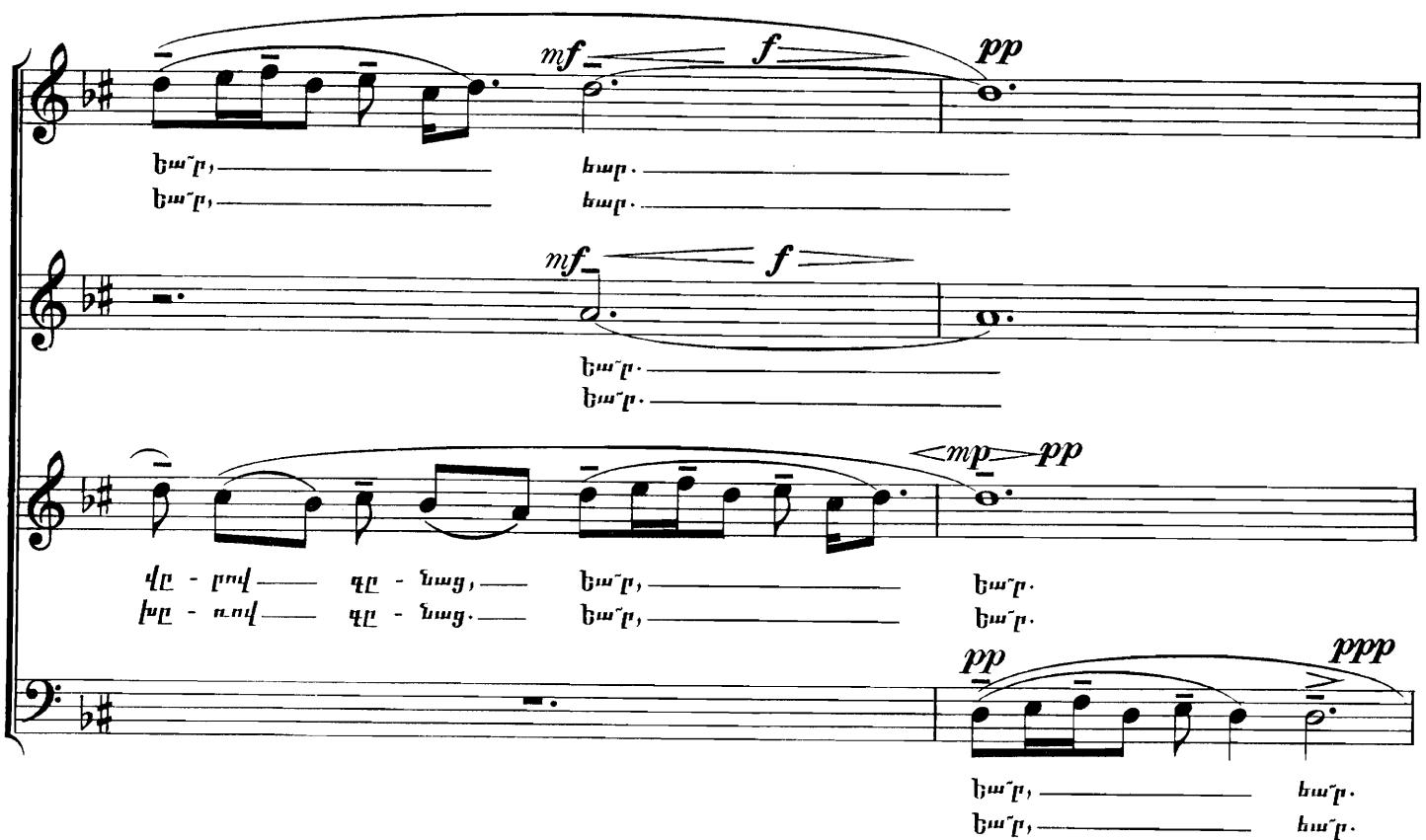
Andante dolente. $\text{♩} = 44$.

Soprani.

Alti.

Tenori.

Bassi.

բար, բար
բար, բար

մի մի մի

կը - բոլ կը - նայ, կը - նայ
կը - ոոլ կը - նայ, կը - նայ

բար, բար
բար, բար

մի մի մի

կը - բոլ կը - նայ, կը - նայ
կը - ոոլ կը - նայ, կը - նայ

բար, բար
բար, բար

մի մի մի

կը - բոլ կը - նայ, կը - նայ
կը - ոոլ կը - նայ, կը - նայ

բար, բար
բար, բար

մի մի մի

կը - բոլ կը - նայ, կը - նայ
կը - ոոլ կը - նայ, կը - նայ

pp cresc.

у - ро - ми, и - ро - - - ми,

Ул - ын - гир, ил - ын - - - гир,

pp cresc.

у - - - - ро - - - - ми,

Ул - - - - ын - - - - гир,

pp cresc.

у - ро - ми, и - ро - - - ми,

Ул - ын - гир, ил - ын - - - гир,

pp cresc.

и - ро - ми, и - ро - - - ми,

ил - ын - гир, ил - ын - - - гир,

decrec.

бш - ри - կш - ро - - - ми.

զի - նուոր - զը - նա - - - գիր:

decrec.

бш - ри, կш - ро - - - ми.

զի - նուոր - զը - նա - - - գիր:

mf

decrec.

бш - ри, կш - ро - - - ми.

զի - նուոր - զը - նա - - - գիր:

mf

бш - ри, կш - ро - - - ми.

զի - նուոր - զը - նա - - - գիր:

ՍԱՐԵՐԻ ՎՐՈՎ ԳՆԱՑ

Սարերի վըլով գընաց,

Եա՞ր, եա՞ր.

Արօսով, արօսով,

Եարիս կարօսով:

Իմ եարը իւլով գընաց.

Եա՞ր եա՞ր

Մընացիր, մընացիր,

Զինուոր գընացիր:

Ոչ լոր ելաւ, ոչ կոզու

Եա՞ր, եա՞ր

Արօսով, արօսով,

Եարիս կարօսով:

Զեւնէս թըլունով գընաց :

Եա՞ր, եա՞ր.

Մընացիր, մընացիր,

Զինուոր գընացիր:

Ծաղիկ էր հոտով - մոտով,

Ելաւ, անցաւ իմ մօտով.

Աչքս տեսած սիրեցի,

Ու մընացի կարօսով:

Ծէկ եարիս դըրի ժամբան,

Խփսն, չասի իրան բան.

Ճամբին օգնական չունի, -

Սուրբ Կարապետ պահապան:

Mon aimé est parti....

Mon aimé est parti par la montagne;

Bien-aimé! bien-aimé!

Sur les prés, sur les prés,

Je languis de l'absence de mon aimé.

Il est parti, fâché contre moi.

Bien-aimé! bien-aimé!

Tu as longtemps attendu,

Et maintenant, conscrit, tu t'en es allé!

Il n'était ni alouette ni perdrix;

Bien-aimé! bien-aimé!

Sur les prés, sur les prés,

Je languis de l'absence de mon aimé!

Il s'envola de mes mains.

Bien-aimé! bien-aimé!

Tu as longtemps attendu,

Et maintenant, conscrit, tu t'en es allé!

Il était comme une fleur parfumée.

Il vint passer près de moi;

Je l'ai vu, je l'ai aimé,

Et je souffre de son absence.

J'ai mis en route mon blond amoureux;

Hélas! je ne lui ai rien dit.

Il n'a personne qui l'assiste en chemin;

Que Saint Carapet (1) le protège!

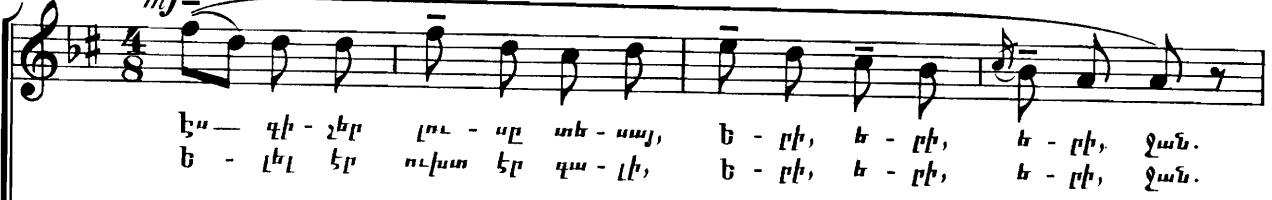
(1) St. Jean-Baptiste.

ԵՐԻ ԵՐԻ ԵՐԻ ԶԱՆ

Cette nuit j'ai vu

Nº 10.

Vivo. ♩ = 112.

Soprani.
 mf
 լու — զի - շեր լու - սը ան - սայ, ե - րի, ե - րի, ե - րի, զան.
 ե - լել էր ուխտ էր զա - լի, ե - րի, ե - րի, ե - րի, զան.

Alti.
 mf p
 լու — զի - շեր լու - սը ան - սայ, ե - րի, ե - րի, ե - րի, զան.
 ե - լել էր ուխտ էր զա - լի, ե - րի, ե - րի, ե - րի, զան.

Tenori I.
 mf p
 լու — զի - շեր լու - սը ան - սայ,
 ե - լել էր ուխտ էր զա - լի,

Tenori II.
 mf p
 լու — զի - շեր լու - սը ան - սայ,
 ե - լել էր ուխտ էր զա - լի,

Bassi I.
 p mf
 լու — զի - շեր լու - սը ան - սայ,
 ե - լել էր ուխտ էր զա - լի,

Bassi II.
 p mf
 լու — զի - շեր լու - սը ան - սայ,
 ե - լել էր ուխտ էր զա - լի,

mf

իմ եա - ըլ դու - սը տե - սայ. ե - ըի, մա - ըա - - լօ ջէ - ըան.
զրա - յա - նը ու - սը տե - սայ: ե - ըի, մա - ըա - - լօ ջէ - ըան:

mf

իմ եա - ըլ դու - սը տե - սայ. ե - ըի, մա - ըա - - լօ ջէ - ըան.
զրա - յա - նը ու - սը տե - սայ: ե - ըի, մա - ըա - - լօ ջէ - ըան:

p

իմ եա - ըլ դու - սը տե - սը ե - ըի, մա - ըա - - սայ.
զրա - յա - նը ու - սը ու - սը տե - սը մե - սայ:

mf

իմ եա - ըլ դու - սը տե - սը ե - ըի, մա - ըա - - սայ.
զրա - յա - նը ու - սը ու - սը տե - սը մե - սայ:

p

իմ եա - ըլ դու - սը տե - սը ե - ըի, մա - ըա - - սայ.
զրա - յա - նը ու - սը ու - սը տե - սը մե - սայ:

mf

իմ եա - ըլ դու - սը տե - սը ե - ըի, մա - ըա - - սայ.
զրա - յա - նը ու - սը ու - սը տե - սը մե - սայ:

ԵՐԻ ԵՐԻ ԵՐԻ ԶԱՆ

Ես զիշեր լուսը տեսայ,
Երի, Երի, Երի չա՞ն,
 Իմ եալը դուսը տեսայ.
Երի, մարալօ' չէյրան.
 Ելել էր ուխտ էր գալի,
Երի, Երի, Երի, չա՞ն.
 Հրացանը ուսը տեսայ:
Երի, մարալօ' չէյրան:

Արև էր ամպի տակին,
 Սուրբ Յակոբ ճամբի տակին.
 Մի էնպէս աղբէր ունեմ,
 Հրեղէն ծին թամբի տակին:

Արևը սարի վերայ,
 Մամուռը քարի վերայ.
 Ես ոսկի սարք պիտի,
 Իմ սիրած եալի վերայ:

Cette nuit j'ai vu....

Cette nuit j'ai vu la lumière.
Viens, viens, bien-aimé!
 J'ai vu mon aimé sur la route.
Viens, mon beau chevreuil!
 Il allait en pélerinage,
Viens, viens, bien-aimé!
 Je l'ai vu le fusil à l'épaule.
Viens, mon beau chevreuil!

Sous le nuage était le soleil,
 Saint Jacob au bord de la route.
 J'ai un frère incomparable,
 Qui monte un cheval de feu.

Le soleil sur la montagne,
 La mousse sur les rochers;
 Je voudrais être une parure d'or
 Sur mon amoureux adoré.

ԼՈՒՍՆԱԿԱՆ ԱՆՈՒՇ

Nocturne

Nº 11.

Tempo di pastorala. $\text{♩} = 56$.*ppp*

Soprani.

Alti.

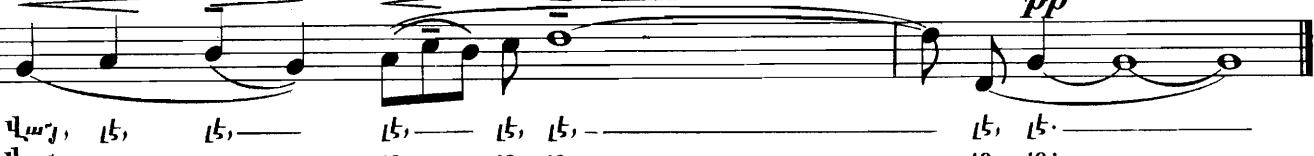
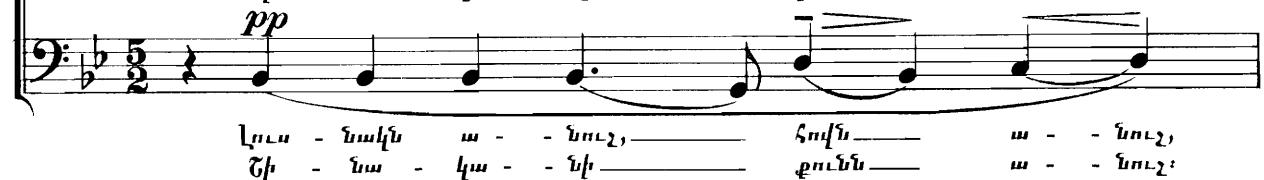
Tenor-Solo.

Bassi I.

Bassi II.

ՀՈՒՄՆԱԿԻ ԱՆՌԻՇ

Լուսնակն անուշ, հովի անուշ,
Վայ, լէ, լէ, լէ, լէ,
Վայ, լո, լօ, լօ, լօ.
 Եինականի քունն անուշ:
 Երմեկ էն օրեր,
 Որ կելնենք սարեր:

Տագեց լուսնակ երկընուց.
 Հովըի փողն էր անուշ:

Հօտաղն եզմեր կարածայ,
 Մագկալ պառկեր՝ քունն անուշ:

Զըղղուն քամին կը փըւէ,
 Մովային հովն էր անուշ:

Դաշտեր, ձորեր մընջեր են,
 Ջըրեր գըլգլան՝ ձէնն անուշ:

Հաւքեր թառան իրենց բուն,
 Բըլբուլի տաղն էր անուշ:

Անմահական հոտ բուրեր,
 Քաֆուր վարդի հոտն անուշ:

Nocturne.

La lune est douce! doux, le vent!
Vai lé lé lé lé!
Vai lo lo lo lo!
 Le sommeil du paysan est si doux!
Heureux les jours
Où nous irons sur la montagne!

La lune se lève au ciel,
 Douce est la flûte du berger.

Le bouvier fait paître ses bœufs,
 Le laboureur dort d'un doux sommeil.

Le vent souffle en murmurant,
 C'est la douce brise de la mer.

Plaines et vallées sont muettes,
 Les eaux clapotent avec un bruit doux.

Les oiseaux sont rentrés dans leurs nids;
 Doux, le chant du rossignol!

Un parfum délicieux flotte dans l'air,
 C'est de la rose rouge le parfum si doux.

ՇՈՂԵՐ ԶԱՆ

Choghère

Nº 12.

Moderato graciioso. ♩ = 60.

Soprani. *p*

Ամ - պել ա, ձուն - չի գա - - լի, — Չո - ղեր — ջան,
Սիր - տըս կը - բա - - կով լը - - ցուած, — Չո - ղեր — ջան,

Alti. *p*

Ամ - պել ա, ձուն - չի գա - - լի, — Չո - ղեր — ջան,
Սիր - տըս կը - բա - - կով լը - - ցուած, — Չո - ղեր — ջան,

Tenor I. *p*

Ամ - պել ա, ձուն - չի գա - - լի, — Չո - ղեր — ջան,
Սիր - տըս կը - բա - - կով լը - - ցուած, — Չո - ղեր — ջան,

Tenor II. *p*

Ամ - պել ա, ձուն - չի գա - - լի, — Չո - ղեր — ջան,
Սիր - տըս կը - բա - - կով լը - - ցուած, — Չո - ղեր — ջան,

p

Աս - - ըի - յը տուն - չի գա - - լի. — Չո - - ղեր — ջան.
Աչ - - քի - ըիս քուն - չի գա - - լի. — Չո - - ղեր — ջան.

cresc.

Աս - - ըի - յը տուն - չի գա - - լի. — Չո - - ղեր — ջան.
Աչ - - քի - ըիս քուն - չի գա - - լի. — Չո - - ղեր — ջան.

Աս - - ըի - յը տուն - չի գա - - լի. — Չո - - ղեր — ջան.
Աչ - - քի - ըիս քուն - չի գա - - լի. — Չո - - ղեր — ջան.

mf *f* *mf* *f* *p*

Դու շո - - - լո - - լա, դուն օ - - - լօ - - լա, Շո - ղեր - ջան,
Դու շո - - - լո - - լա, դուն օ - - - լօ - - լա, Շո - ղեր - ջան,

Դու շո - - - լո - - լա, դուն օ - - - լօ - - լա, Շո - ղեր - ջան,
Դու շո - - - լո - - լա, դուն օ - - - լօ - - լա, Շո - ղեր - ջան,

Դու շո - - - լո - - լա, դուն օ - - - լօ - - լա, Շո - ղեր - ջան,
Դու շո - - - լո - - լա, դուն օ - - - լօ - - լա, Շո - ղեր - ջան,

pp *cresc.* *mf*

Ա,մ - - պի տա - կին - ձուն կի - րե - ւայ, Շո - ղեր - ջան.
Ա,մ - - պի տա - կին - ձուն կի - րե - ւայ, Շո - ղեր - ջան:

pp *cresc.* *mf*

Ա,մ - - պի տա - կին - ձուն կի - րե - ւայ, Շո - ղեր - ջան.
Ա,մ - - պի տա - կին - ձուն կի - րե - ւայ, Շո - ղեր - ջան:

pp *cresc.* *mf*

Ա,մ - - պի տա - կին - ձուն կի - րե - ւայ, Շո - ղեր - ջան.
Ա,մ - - պի տա - կին - ձուն կի - րե - ւայ, Շո - ղեր - ջան:

ՃՈՂԵՐ ԶԱՆ

Ամպել ա, ծիւն չի զալի,
Շողե՞ր ջան,
 Սարիցը տուն չի գալի.
Շողե՞ր ջան.
 Դու շրորան, դուն օրօրան,
Շողե՞ր ջան,
 Ամպի տակին ճուն կերեւայ,
Շողե՞ր ջան.
 Սիրտըս կըլակով լըցուած,
Շողե՞ր ջան,
 Աչքերիս քուն չի գալի:
Շողե՞ր ջան.
 Դու շրորան, դուն օրօրան,
Շողե՞ր ջան,
 Ամպի տակին ճուն կերեւայ,
Շողե՞ր ջան:

Հուրք ա թափում վերիցը,
 Ես վառայ քո սէրիցը.
 Վարդավառին ինձ համար
 Զուն բեր դու սարերիցը:

Choghère.

Le ciel est couvert de nuages, mais il ne neige pas.

Choghère! ma petite âme!

Elle ne rentre pas de la montagne.

Choghère! ma petite âme!

Marche en te balançant, en te dandinant,

Choghère! ma petite âme!

Sous les nuages on entrevoit la neige,

Choghère! ma petite âme!

Mon cœur est rempli de feu;

Choghère! ma petite âme!

Le sommeil fuit mes yeux.

Choghère! ma petite âme!

Marche en te balançant, en te dandinant,

Choghère! ma petite âme!

Sous les nuages on entrevoit la neige,

Choghère! ma petite âme!

D'en haut il tombe du feu.

Je brûle de ton amour.

Pour la fête du Vardavar (1), des montagnes

Apporte de la neige pour moi.

(1) La fête de la Transfiguration.

Ապրի զլիին ճուն եկաւ,

Շողե՞ր ջան.

Եկլիկ եարըս տուն եկաւ,

Շողե՞ր ջան.

Ուն կերեւայ, ճուն կերեւայ,

Շողե՞ր ջան,

Բերդի տակին տուն կերեւայ,

Շողե՞ր ջան.

Դեռ մուրազիս չը հասած,

Շողե՞ր ջան.

Վըրէս խորունկ քուն եկաւ:

Շողե՞ր ջան.

Ուն կերեւայ, ճուն կերեւայ,

Շողե՞ր ջան,

Բերդի տակին տուն կերեւայ,

Շողե՞ր ջան:

Աշունն եկաւ սաբիցը,

Տերև թափեց ժաւիցը.

Շողոն դարւով լըցուել ա,-

Հեռացել ա եարիցը:

Il a neigé sur la cime de la montagne;

Choghère! ma petite âme!

Ma belle blonde est rentrée;

Choghère! ma petite âme!

On entrevoit la neige, on entrevoit la neige.

Choghère! ma petite âme!

Au pied de la forteresse on voit une maison.

Choghère! ma petite âme!

Avant que j'eusse atteint mon but,

Choghère! ma petite âme!

Un sommeil profond s'est abattu sur moi.

Choghère! ma petite âme!

On entrevoit la neige, on entrevoit la neige.

Choghère! ma petite âme!

Au pied de la forteresse on voit une maison.

Choghère! ma petite âme!

L'automne arriva de la montagne,

Les feuilles des arbres sont tombées.

Choghère est pleine de douleur;

Elle se trouve loin de son bien-aimé.